

Załącznik do Uchwały Nr
Rady Miejskiej Wodzisławia Śląskiego
z dnia 2012 r.

GMINNY PROGRAM WYCHODZENIA Z BEZDOMNOŚCI I PRZECIWDZIAŁANIA WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU DLA MIASTA WODZISŁAWIA ŚLĄSKIEGO NA LATA 2012-2015

Opracował :

Miejski Ośrodek
Pomocy Społecznej
w Wodzisławiu Śląskim

Wodzisław Śląski, styczeń 2012 roku

Bezdomność to zjawisko społeczne występujące współcześnie na całym świecie, jest jednym z poważniejszych zjawisk patologii społecznej.

Istotę tego problemu społecznego podkreślają nie tylko trudne do uchwycenia parametry ilościowe, ale także jego dynamika.

Spółeczeństwo polskie, w ciągu ostatnich kilkunastu lat weszło w okres nowych szans i nowych możliwości ale i w znacznej mierze nowych wyzwań i nowych niebezpieczeństw.

W konsekwencji zachodzących przemian niektóre osoby tracą poczucie bezpieczeństwa i stabilizacji. Za pomocą dostępnych środków i własnych sił nie potrafią go odbudować. W wyniku przeobrażeń intensyfikują się różne kwestie społeczne, wśród których bezdomność należy do jednej z najpoważniejszych.

Przyczyny powstania bezdomności to przede wszystkim:

1. Brak własnych dochodów, bezrobocie.
2. Rozpad rodziny czyli zerwane więzi formalnych, psychologicznych i społecznych oraz brak możliwości spełnienia przez rodzinę jej podstawowych funkcji.
3. Eksmisje – prawny nakaz opuszczenia lokalu spowodowany w większości przypadków zadłużeniem lokatorów z tytułu opłat za czynsz.
4. Choroby psychiczne i niepełnosprawność fizyczna.
5. Uzależnienia.
6. Opuszczenie zakładu karnego przy jednoczesnym braku możliwości powrotu do mieszkania.
7. Przemoc w rodzinie.

Bezdomność z uwagi na skalę zjawiska, jego założone przyczyny oraz szczególnie dotkliwe społeczno-ekonomiczne skutki jest kwestią społeczną o zasięgu i znaczeniu globalnym mającą jednak swoje specyficzne, regionalne i lokalne uwarunkowania.

Od właściwego określenia istoty i specyfiki konkretnego przypadku bezdomności zależy odpowiedni dobór środków przeciwdziałania. Ze względu na złożoność przyczyn pozostawiania w bezdomności, osoby bezdomne wymagają różnorodnych działań na rzecz zaspokojenia ich potrzeb oraz włączenia do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym. Właściwe określenie istoty i specyfiki każdego przypadku bezdomności oraz dobór odpowiednich form pomocy może przynieść skuteczne efekty.

I Podstawowe założenia programu

Podstawą realizacji programu jest zapis art. 10 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku „Do zadań własnych z zakresu pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym realizowanych przez gminy należy:

udzielania schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym, w tym osobom bezdomnym“.

Według art. 6 pkt 8 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku za osobę bezdomną uważa się osobę niezamieszkałą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym w zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.

Program zakłada budowanie spójnego systemu pomocy w gminie dla osób i grup dotkniętych problemem bezdomności i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Konieczne wydaje się opracowanie wieloaspektowych form udzielania pomocy we współpracy samorządu i organizacji pozarządowych.

Program obejmuje:

1. Działania o charakterze profilaktycznym – zapobiegające poszerzeniu się zjawiska bezdomności, uwzględniające szczegółową identyfikację problemu i analizę

- towarzyszących bezdomności zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym.
2. Działania o charakterze osłonowym – zapobiegające degradacji biologicznej i społecznej osób zagrożonych z zastosowaniem standardowych rodzajów i form świadczeń pomocy społecznej z wykorzystaniem, dostępnych środków oraz podstawowych elementów pracy socjalnej.
 3. Działanie o charakterze aktywizującym – zmierzające do wyprowadzenia z bezdomności konkretnych osób i grup społecznych, rokujących perspektywy przezwyciężenia tej sytuacji.

Program ma charakter długofalowy i uwzględnia specyfikę gminy, jej potrzeby oraz wypracowane już sposoby rozwiązywania lokalnych problemów socjalnych, mieszkaniowych, bezrobocia, uzależnień oraz ogólnie pojętej niepełnosprawności społecznej.

II Cele programu

1. Zapewnienie osobom zagrożonym bezdomnością oraz bezdomnym bezpieczeństwa socjalnego oraz warunków do pełnienia właściwych, adekwatnych do ich możliwości i potrzeb, społecznie użytecznych ról i funkcji społeczno-zawodowych.
2. Wspieranie i promocja modelowych rozwiązań w zakresie radzenia sobie z problemem marginalizacji i wykluczenia społecznego.
3. Współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi i osobami zainteresowanymi zapobieganiu degradacji biologicznej i społecznej mieszkańców.
4. Aktywizacja środowisk i osób zmarginalizowanych i zagrożonych wykluczeniem społecznym do podejmowania użytecznych ról i funkcji społeczno-zawodowych.
5. Wspieranie inicjatyw mających na celu powstanie i rozwój infrastruktury edukacyjnej dla osób i grup zmarginalizowanych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

III Zadania programu

Program zakładając powstawanie zintegrowanego systemu usług socjalnych świadczonych przez podmioty publicznej i pozarządowe, stwarza warunki do powstawania miejsc i uruchamiania działań służących pomocą osobom wykluczonym, które obejmują:

1. Udzielenie i zapewnianie schronienia, odzieży, posiłku.
2. Pomoc psychologiczno – terapeutyczną.
3. Pomoc w leczeniu uzależnień.
4. Pomoc prawną.
5. Wspieranie różnych form zatrudnienia w tym socjalnego, prac społecznie użytecznych.
6. Aktywizację rynku pracy.
7. Udzielenie pomocy w rozwiązywaniu problemów rodzinnych, odbudowywanie więzów rodzinnych, powrót do rodziny.
8. Działania informacyjne – polegające na wydawaniu informatorów, w których zawarte są wszelkie dane o możliwości uzyskania pomocy, jej rodzaju oraz adresach.
9. Pomoc w wyrabianiu lub odtwarzaniu dokumentów osobistych.
10. Pomoc w uzyskiwaniu świadczeń zabezpieczenia społecznego z pomocy społecznej (uzyskanie orzeczenia o ustaleniu stopnia niepełnosprawności), świadczeń rentowych

i emerytalnych.

11. Za osobę objętą programem ośrodek pomocy społecznej opłaca składkę na ubezpieczenie zdrowotne na zasadach określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia
12. Pomoc w przystosowaniu do życia na wolności osób opuszczających zakłady karne.

Realizacja tych zadań odbywać się będzie poprzez dążenie do poprawy sytuacji socjalno-bytowej osób zagrożonym bezdomnością oraz bezdomnym, jak również usamodzielnienia części z nich. Wszystkie działania na rzecz osób bezdomnych mają uwzględniać zasadę poszanowania godności osoby ludzkiej, wolności światopoglądowej i wyznania.

Proponowane zadania realizowane będą w oparciu o indywidualny program wychodzenia z bezdomności i zapobieganiu wykluczeniu społecznemu.

IV Realizacja programu

Program jest realizowany przez pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wodzisławiu Śląskim. Podstawą programu jest tworzenie form socjalno-edukacyjnych, punktów konsultacyjnych oraz realizacja polityki w zakresie zapotrzebowania w różne formy mieszkalnictwa. Program zakłada dwie formy zamieszkania socjalnego obejmujące:

SCHRONISKO – przeznaczone dla osób bezdomnych, w którym są odpowiednie warunki i możliwości zmierzające do aktywizacji osób bezdomnych.

Schronisko zapewnia pobyt całodobowy, trzy posiłki dziennie, odzież, obuwie, środki czystości, a także uczestnictwo w różnego rodzaju działaniach pomagających w integracji społecznej.

Bezdomni zobowiązani są do przestrzegania obowiązującego regulaminu.

Klienci schroniska mają możliwość podpisania indywidualnego programu wychodzenia z bezdomności, w ramach którego pracownicy socjalni zawierają z osobami bezdomnymi kontrakty socjalne. Zawarte umowy/kontrakty zobowiązują dane osoby do wznowienia działań zmierzających do wyjścia z trudnej sytuacji w jakiej się znajdują.

Pomyślna realizacja kontraktu daje możliwość skorzystania z następnej formy zamieszkania socjalnego jaką jest mieszkanie chronione.

MIESZKANIE CHRONIONE – przewidziane dla osób pomyślnie realizujących indywidualny program wychodzenia z bezdomności. Skierowanie na czas określony do mieszkania chronionego z zasobów komunalnych mogą otrzymać osoby posiadające własne źródło dochodu, które same będą ponosić koszty związane z jego utrzymaniem.

W mieszkaniu przebywać będzie od 2 do 4 osób. Nadzór nad prawidłowym funkcjonowaniem pełnić będą pracownicy socjalni. Po spełnieniu określonych warunków osoby przebywające w mieszkaniu będą mogły ubiegać się o mieszkanie komunalne bądź socjalne.

PUNKTY KONSULTACYJNE – znajdują się we wszystkich rejonach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, w których pracują pracownicy socjalni. Głównym celem punktów są działania o charakterze diagnozującym oraz informacyjnym, które polegają na przekazywaniu osobom bezdomnym wszelkich danych o możliwościach uzyskania pomocy.

W zależności od indywidualnej sytuacji, osoby mogą być zobowiązane do następujących działań:

- złożenie wniosku w celu otrzymania dokumentu tożsamości,
- rejestracji w urzędzie pracy,
- uregulowania spraw meldunkowych,

- zdiagnozowania problemu uzależnienia,
- wyboru formy i miejsca leczenia w zależności od diagnozy,
- złożenia wniosku o lokal socjalny,
- zamieszkania we wskazanym przez pracownika socjalnego miejscu, oraz przestrzegania obowiązującego w nim regulaminu,
- podjęcia działań zmierzających do uzyskania zatrudnienia oraz w zależności od sytuacji przekwalifikowania zawodowego, zdobycia dodatkowych kwalifikacji, kontaktu z doradcą zawodowym w Urzędzie Pracy,
- leczenia i ustalenia stopnia niepełnosprawności,
- regularnego kontaktu z pracownikiem socjalnym,
- oraz wszystkich innych działań niezbędnych do polepszenia sytuacji.

Realizacja programu oparta jest między innymi na współpracy pracowników socjalnych z następującymi instytucjami:

Urząd Miasta, Wydział Spraw Obywatelskich, Wodzisław Śląski 44-300, ul. Bogumińska 4;

- Referat spraw lokalowych, tel. /32/ 45 90 524
- Referat ewidencji ludności, tel. /32/ 45 90 519
- Referat dowodów osobistych, tel. /32/ 45 90 520

Powiatowy Urząd Pracy, Wodzisław Śląski 44-300, ul. Michalskiego 12;

- pośrednictwo dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy,
tel. /32/ 459 29 41-42
tel. /32/ 459 29 44-45
tel. /32/ 459 29 54-55
- szkolenia bezrobotnych
tel. /32/ 459 29 69-70
- obsługa osób bezrobotnych i poszukujących pracy
tel. /32/ 459 29 59

Komenda Powiatowa Policji, Wodzisław Śląski 44-300, ul. 1 Maja 16 a;

- Sekcja Prewencji tel. /32/ 4597410 wew. 430 i 424.

Straż Miejska, Wodzisław Śląski 44-300, ul. Rzeczna 24

tel. 32 455-13-45,
telefon alarmowy 986

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Wodzisław Śląski, ul. Wałowa 30

- Punkt Interwencji Kryzysowej, tel. /32/ 455 14 30 wew. 33

Ośrodek Terapii Uzależnień Dzienny Oddział Odwykowy, Wodzisław Śląski 44-300, ul. 26 Marca 51,

tel. /32/ 456 00 31 wew. 252

Niepubliczny ZOZ Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia, Wodzisław Śląski 44-300, ul. 26 Marca 51,

tel. /32/ 456 00 31 wew. 252

Wojewódzkie Ośrodki Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia Gorzyce 44-350, ul. Zamkowa 8

tel. /32/ 45 11 172

tel. /32/ 45 11 205

Grupa Anonimowych Alkoholików, Wodzisław Śląski 44-300, ul. Szkolna 1
czwartek godz. 17.00
niedziela godz. 17.00

Chrześcijańska Misja Pomocy Ludziom Uzależnionym "Nowa Nadzieja", Wodzisław Śląski
44-300, ul. Wojska Polskiego 16,
tel. 504 129 331

Towarzystwo Charytatywne „Rodzina“ Wodzisław Śląski 44-300, ul. Marklowicka 17
tel. /32/ 455 34 91
tel. 500 102 841

Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn, Wodzisław Śląski 44-300, ul. Marklowicka 17
tel. /32/ 455 34 91

Inne placówki typu schronisk lub noclegowni, których wybór uzależniony jest od potrzeby.

V Przewidywane rezultaty programu

Wprowadzenie programu wraz z dwu stopniowym systemem zamieszkania socjalnego pozwoli w sposób bardziej efektywny pomagać osobom bezdomnym, wyjść z trudnej sytuacji życiowej i ponownie zintegrować się ze środowiskiem lokalnym.

Program zakłada w dużym stopniu podejmowanie przez osoby bezdomne inicjatywy na rzecz zmiany swojej sytuacji życiowej poprzez realizację indywidualnego programu wychodzenia z bezdomności.

Program realizowany będzie w ścisłym związku z rozwiązaniami wynikającymi z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałaniu Narkomanii, Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla miasta Wodzisławia Śląskiego na lata 2005-2015, Diagnozy problemów społecznych Wodzisławia Śląskiego oraz współpraca podmiotów publicznych i organizacji pozarządowych działających w szeroko pojętym obszarze polityki społecznej.